

LIETUVOS PROFSAJUNGOS

NR. 1 (298) 2013 M. SAUSIS. LEIDŽIAMAS NUO 1989 M. VASARIO. LIETUVOS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ KONFEDERACIJOS LEIDINYS WWW.LPSK.LT

Oraus-padoraus darbo idėjos plėtotei – „Norway Grants“ fondo parama

2 »

Įsigaliojo nauja socialinio draudimo pensijų apskaičiavimo tvarka

3 »

LPSK – jūsų užnugaris 10 metų

4,5 »

Į pensiją išėję pusamžiai pareigūnai nori visaverčiai grįžti į darbo rinką

8 »

ES STRUKTŪROS IŠFORMAVIMĄ, KAIP GALIMĄ IŠEITĮ IŠ KRIZĖS, ĮVARDIJO IR ŠVIETIMO DARBUOTOJAI

Lietuvai atstovauti keturių metų laikotarpiui išrinkta LŠPS tarptautinė sekretorė Tatjana Babrauskienė (kairėje). Centre - Azerbaidžiano švietimo profesinės sąjungos pirmininkas Humbatas Nagijevas ir Rūta Osipavičiūtė.

Viso Europos kontinento švietimo darbuotojų atstovus jungianti ETUCE organizacija, vienoje iš svarbiausių priimtų rezoliucijų reikalauja, kad nacionalinių vyriausybės politikos formuotojai pripažintų moralinę pareigą rasti išeitį iš krizės ir nustotų darbo užmokesčio mažinimą naudoti kaip priemonę reguliuojant valstybių finansus.

Rūta OSIPAVIČIŪTĖ,
Vilniaus švietimo profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkė

PIRMOJI PO REORGANIZACIJOS

Budapešte vykusioje Europos švietimo profesinių sąjungų komiteto (ETUCE) atskaitinėje-rinkiminėje konferencijoje „Viešojo sektoriaus švietimo rėmimas taupymo laiko-

tarpio metu“, dalyvavo apie 300 delegatų iš 44 Europos šalių.

Lietuvos švietimo profesinei sąjungai (LŠPS) konferencijoje atstovavo Vilniaus miesto susivienijimo pirmininkė Rūta Osipavičiūtė ir profesinės sąjungos tarptautinė sekretorė Tatjana Babrauskienė.

Ši konferencija – pirmoji po to, kai įvykdžius reorganizaciją ETUCE tapo nauja Europos regiono Švietimo Internacionalo (*Education International* (EI) struktūra. Nors pavadinimas išliko toks pat – ETUCE, dabar ši organizacija apima ne tik Europos sąjungą (ES), bet ir visą Europos kontinentą – jungia visas Europos švietimo profesines sąjungas – EI/ETUCE nares iš 44 Europos šalių.

STREIKAI VYKO 18-OJE ES ŠALIŲ

Konferencijos atidaryme ETUCE direktorius Martinus Romeris akcentavo, kad konferencijos tema labai aktuali, nes finansavimas švietimui Europoje nuolat mažinamas, mokesčiai už aukštąjį mokslą auga greičiau nei žmonės gali suspėti prie jo prisitaikyti.

M. Romeris negailėjo kritikos ir Europos šalių vyriausybėms: „Oficiali Europos Sąjungos politika yra investicija į švietimą. Kodėl tai nepasireiškia taikant atitinkamas politines iniciatyvas nacionaliniu lygmeniu?“

Taigi, šiuo sunkiu metu, švietimo profesinės sąjungos privalo imtis ryžtingų veiksmų

nukelta į 3 psl.

KOLEKTYVINIS GINČAS SPRENDŽIAMAS VIEŠOJO TRANSPORTO DARBUOTOJŲ NAUDAI

Piketus prie įvairių Lietuvos teismų surengusios profesinės sąjungos svarsto, kad teismai streikus klaidingai prilygina riaušėms, nors tai taikios kolektyvinio ginčo sprendimo akcijos. Tuo pat metu, dalinė profesinių sąjungų pergalė vainikavo teismuose pradėtą kolektyvinį ginčą, dėl vėluojančių išmokų viešojo transporto darbuotojams: beveik 8 mln. litų darbuotojams bus išmokėti kaip „tryliktasis atlyginimas“.

Kristina ROZENBERGAIČĖ

PIKETAVO PRIE TEISMŲ

2013 m. sausio 16 d. protestuotojų grupė susirinko ir prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Vilniuje. Daugiausia čia būriavosi bendro-

nukelta į 6 psl.

2013 m. sausio 16 d. pritetso akcija Kaune.

»»SVARBU««

✓ DĖL MAŽŲ LIGOS IŠMOKŲ ŽMONĖS DIRBA SIRGDAMI IR MIRŠTA

Lietuvos profsąjungų atstovai siūlo sugrąžinti didesnes ligos išmokas – tokį pasiūlymą Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija (LPSK) pristatė Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui bei Vyriausybei.

LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas sako, jog dabar žmonės vengia imti biuletenius, nes gautų mažiau pajamų, todėl eina į darbą sirgdami, o tai lemia, jog pasitaiko vis daugiau atvejų, kai žmonės nepasveiksta ir miršta.

„Manome, kad darbo vietose padidėjo mirtinumas ir tai nutiko ne dėl nelaimingų atsitikimų, o dėl ligų. Žmonės dirba sirgdami, užkrečia kolegas, o įmonės darbas paralyžiuojamas, nes darbuotojai dirba sirgdami, tačiau labiausiai neramu dėl mirtimi pasibaigusiu atveju“, - sako A. Černiauskas.

Aptarti šio klausimo LPSK atstovai susitiko su Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetu, kuriam pristatė siūlymą į ankstesnes ribas grąžinti išmokas dėl ligos. Šis pasiūlymas, anot konfederacijos vadovo, žinomas ir premjerui Algirdui Butkevičiui.

„Kalbėjome apie tai, kad būtina keisti apmokėjimą ligos atveju – siūlome, kad kaip ir anksčiau dėl ligos žmogui būtų mokama 75-80 proc. atlyginimo“, - teigia A. Černiauskas.

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkė Kristina Miškinienė sakė, jog ši problema jai žinoma ir komitetas rinksis jos svarstyti dar kartą.

„Profesąjungos per susitikimą išdėstė visas problemas, ne tik šią. Situacija man žinoma, nes teko bendrauti ir su pacientais, ir su medikais – išties žmonės tikisi greitai pasveikti, dirba sirgdami, o paskui ateina pas gydytojus ženkliai sunkesnės būklės, su serga lėtinėmis ligomis, patiria komplikacijų“, - sakė komiteto vadovė.

Valstybinės darbo inspekcijos duomenimis, darbe ne dėl nelaimingų atsitikimų, o dėl ligų, nesusijusių su darbu, mirčių buvo sumažėję 2009-2010 m., tačiau 2011 m. vėl padaugėjo.

2008 m. dėl ligų, nesusijusių su darbu, mirė 89 žmonės, 2009 m. – 65, 2010 m. – 66, kai 2011 m. – jau 70. Galutinės statistikos, kiek žmonių darbe dėl ligų mirė pernai dar nėra, tačiau preliminariais duomenimis – 56 žmonės.

„Pateikti duomenys rodo, jog mirčių darbe dėl ligos praėjusiais metais skaičius – mažiausias per pastaruosius 6 metus, - sako Valstybinės darbo inspekcijos Komunikacijos skyriaus vedėja Gabrielė Banaitytė. - Visgi skaičiai yra per dideli: juose atsispindi žmonių baimė ligos atveju prarasti dalį pajamų ar net iš viso netekti darbo ar nepakankamai atsakingą darbdavių, o ir pačių darbuotojų, požiūrį į savo sveikatą. Darbdaviai privalo užtikrinti, kad darbuotojai reguliariai ir kokybiškai tikrintų sveikatą.“

Šiuo metu už dvi pirmąsias kalendorines laikinojo nedarbingumo dienas, sutampančias su darbuotojo darbo grafiku, moka darbdavys. Išmoka gali būti 80-100 proc. darbuotojo vidutinio atlyginimo. Iš „Sodros“ biudžeto lėšų ligos 40 proc. pašalpa mokama imtinai nuo trečiosios laikinojo nedarbingumo dienos iki septintosios, o nuo aštuntosios laikinojo nedarbingumo dienos – vėl mokama 80 proc. pašalpos gavėjo kompensuojamojo uždarbio dydžio.

LP ir Delfi.lt informacija

PETRAS ALGIRDAS RAUKA, MIŠKO IR MIŠKO PRAMONĖS DARBUOTOJŲ PROFESINIŲ SĄJUNGŲ FEDERACIJOS PIRMININKAS

ORAUS-PADORAUS DARBO IDĖJOS PLĖTOTEI – „NORWAY GRANTS“ FONDO PARAMA

Žodis „orus“ tapo populiarus mūsų kasdienybėje. Labai dažnai girdime sakant, kad norime gyventi oriai. Dirbantieji reikalauja iš darbdavių oraus darbo. Tai reikštų, kad jų darbas būtų labiau vertinamas, o uždarbis leistų jaustis oriai. Senjorai pasigenda orių pensijų.

Ką reiškia „orus“? Labiau suvokiamas ir vartotinas žodis „padorus, tinkamas, geras, šaunus“. Žodis „padorus“, kiti irgi, - daugiasprasmis: padorus, geras žmogus, šaunus darbas ir padorus elgesys... Manau, kad surasime dar ne vieną žodžio „padorus“, kuris atitiktų „orus“ (anglų kalba „decent“) vartojimo galimybę.

Praėjusių metų gruodžio mėnesį Maskvoje vyko Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) remiama konferencija. Dalyviai iš 80 šalių nagrinėjo oraus darbo koncepciją. Konferencijoje dalyvavo LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas, darbdavių ir LR Vyriausybės atstovai. Konferencijos tikslas – skatinti socialinį dialogą, pasidalinti patirtimi ir iššūkiams siekiant orių darbo sąlygų.

Pacituosiu TDO išsakytą mintį apie orų (padorų) darbą: „Tai – kokybiškas darbas, kuris užtikrina pakankamas pajamas, saugumą

darbe ir socialinę apsaugą, geresnes perspektyvas asmeniniam tobulėjimui, laisvę žmonėms reikšti savo nuomonę, galimybę organizuoti ir dalyvauti priimančioms sprendimus, kurie daro įtaką jų gyvenimui“.

TDO požiūriu, orus darbas, tai visiško ir kokybiško užimtumo bei padoraus darbo tikslų siekimas visiems ir visais lygiais: pradedant pasauliniu, nacionaliniu, baigiant įmonės lygiu. Sąvoka apima ir darbo vietų kūrimą, verslo plėtrą, socialinę apsaugą, socialinį dialogą, visose gyvenimo srityse daugiau dėmesio skiriant oraus darbo sampratos įtvirtinimui, orų-padorų darbą skatinti kaip patikimą būdą įveikti skurdą, plėtoti demokratiją ir socialinę sanglaudą. „Orus darbas – geresnis pasaulis prasideda konkrečioje darbo vietoje,“ - teigiama TDO dokumentuose.

Pažymint oraus darbo svarbą, spalio 7-oji paskelbta kovos už orų darbą visame pasaulyje diena. Kalbant apie orų darbą, be kita ko, kalbama ir apie teisę reikšti savo nuomonę, teisę į derybas ir teisę jungtis į organizacijas, teisę į teisingus įstatymus ir sutartis, sveikatą ir saugumą, socialinę apsaugą. Diskusija apie

orų darbą apima ir migracijos tendencijas, ir diskriminacijos prevenciją, socialinio dialogo tobulinimą ir pan. Net priešinimasis skurdui yra oraus darbo dalis.

Orus darbas ir visos mūsų socialinio dialogo pastangos turi būti nukreiptos į tai, kad dirbantis žmogus uždirbtų tiek, kad galėtų patenkinti būtiniausias savo poreikius, išlaikyti šeimą, o valstybei iš surinktų mokesčių nereikėtų mokėti darbdaviams už jų darbuotojų naudojamą šilumą butuose, vaikų priežiūrą ir mokymą darželiuose bei mokyklose.

Gal valstybei, t.y. mums visiems, pakaktų pasirūpinti tais, kurie dėl sveikatos, amžiaus negali savimi pasirūpinti, o taip vadinamus darbdavius priversti, kad jie darbuotojams mokėtų orų atlyginimą, iš kurio darbuotojas galėtų gyventi ir išlaikyti šeimą.

Kaip sako mano kolegos iš Norvegijos: „Gimėm, kad gyventume, dirbame, kad išgyventume“. Negaliu su šiuo teiginiu nesutikti.

Norvegija, Islandija ir Lichtenšteinas, susitarusi su Europos Komisija, sukūrė specialų „Norway Grants“ fondą, kuris šiuo atveju nutarė skatinti oraus-padoraus darbo visiems idėją bei plėtoti trišalį dialogą, kuriame dalyvauja profesinės sąjungos, darbdavių atstovai ir kolegos (profesinės sąjungos ar darbdaviai iš Norvegijos).

Lietuvai, iš minėto fondo 2013-2014 metais, skirta per 0,4 mln. eurų oraus darbo ir socialinio dialogo plėtotei. Lietuva šiam fondui pateikė 19 projektų. Iš jų 6 pripažinti tinkamais ir gavo 90 proc. projekto vertės finansavimą. Galime pasidžiaugti, kad keturios profsąjunginės organizacijos, gavusios finansavimą, priklauso LPSK.

Miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacija Norvegų fondo finansuojamą „Orus darbas ir trišalis dialogas“ projektą pavadino „DESWOOD“, kur „DE“ simbolizuoja „orų“ (decent) darbą, „S“ – socialinį dialogą ir „WOOD“ – medienos pramonę.

Projekte dalyvauja ir projektą remia mūsų kolegos iš Norvegijos „Industri Energi“ (industrijos energetikos) federacija ir Generalinė miškų urėdija prie LR aplinkos ministerijos.

Iškėlėme sau tikslą – skatinti darbuotojus urėdijose, įmonėse ir organizacijose gilinti žinias padoraus darbo ir socialinio dialogo klausimais, keistis patirtimi su kolegomis. Suplanuoti seminarai, susitikimai-diskusijos prie apskritojo stalo ir grupėmis. Sieksime keistis gera praktika pasirašant kolektyvines sutartis ir plėtoti dialogą, kuriame nėra nei laimėtojų, nei pralaimėjusių.

Petras Algirdas Rauka.

Dalyvauti projekte mus paskatino profesinių sąjungų narių apklausos rezultatai. Profesinių sąjungų nariai jaučia žinių, diskusijų trūkumą, dėl to jaučiasi nesaugiai. Nariai pageidauja, kad būtų įtraukti į veiklą ir jaustųsi reikalingi. Apklausą išryškino ir kitas bėdas: net profsąjungos nariai ne visi yra perskaitę įmonės kolektyvinę sutartį, vidaus darbo taisykles, nors yra pasirašę, kad supažindinti. Sunkiai paaiškinamas „fenomenas“, kai įmonės administracija, vidaus darbo taisykles ir kolektyvinę sutartį, saugo kaip įmonės paslaptį nuo pačių įmonės darbuotojų.

Ko tikimės iš šio projekto? Įgyti daugiau žinių ir patirties socialinio dialogo ir padoraus darbo klausimais, atnaujinti, papildyti kolektyvines sutartis urėdijose ir kitose įmonėse, pasirašyti šakos kolektyvinę sutartį valstybinių miškų srityje.

Gražina Gruzdienė.

„Vyriausybė stebės šitą procesą. Dar nepraėjo mėnuo, mes nežinome tikrųjų rezultatų, kaip tai paveikė visą verslą. Bet manau, kad labai žymaus, masiško bankroto nebus“, – spėja SADM Darbo departamento direktorius, Trišalės tarybos pirmininkas Viktoras Majauskas.

Iki balandžio 1-osios ketinama stebėti įmonių būklę ir veiksmus padidinus minimalų atlyginimą: ar jos nebankrutuoja, neatleidinėja darbuotojų, ar neėmė daugėti dirbančiųjų puse etato. Tada Trišalė taryba vėl spręs, kokius verslo gelbėjimo siūlymus teiks Vyriausybei.

Algirdas Igorius, LRT Televizijos laida „Šiandien“, www.lrt.lt, www.delfi.lt

TDO požiūriu, orus darbas, tai visiško ir kokybiško užimtumo bei padoraus darbo tikslų siekimas visiems ir visais lygiais.

SMULKIAJAM VERSLUI IŠIMČIŲ TEKS PALAUKTI

Trišalė taryba nusprendė palaukti ir stebėti, kokia bus smulkaus ir vidutinio verslo reakcija padidinus minimalų mėnesio atlyginimą (MMA), ir kol kas Vyriausybei neteikti jokių siūlymų, kaip palengvinti finansinę naštą.

Premjeras Algirdas Butkevičius buvo žadėjęs ieškoti išimčių verslininkams, neišgalintiems mokėti padidintų minimalių algų ir dėl to didėjančių mokesčių, praneša LRT televizijos naujienų laida „Šiandien“.

Dar tik pradėjus svarstyti apie MMA didinimą, smulkieji verslininkai ėmė nerimauti nepakelsiantys didėjančios mokesčių naštos. Premjeras pažadėjo, kad speciali darbo grupė ieškos galimybių, kaip ir kam taikyti išimtis dėl iki 1 tūkst. litų padidėjusios minimalios algos.

Tačiau galimas mokesčių lengvatas aptarusi speciali darbo grupė prie Trišalės tarybos

nutarė, kad kokios nors skubios pagalbos verslui teikiama nebus. O Trišalei parengė siūlymus, kurie būtų įgyvendinti tik ateityje, tai yra, padidinti neapmokestinamąsias pajamas, apie didinamą MMA verslininkus įspėti prieš pusmetį bei pakeisti Viešųjų pirkimų įstatymą, kad padidinus MMA, būtų galima peržiūrėti ankščiau sudarytas sutartis ir jose numatytus įkainius.

Darbdavių atstovas piktinasi, kad darbo grupė neparengė tvarkos, kai su ekonominiiais sunkumais susiduriančios įmonės galėtų ir toliau mokėti iki sausio 1-osios buvusią minimalią algą.

„Darbdavys turėtų ne manipuliuoti darbo sutartimis, kai užrašo tik pusę dienos ir moka už tiek valandų, už kiek dirbta. Darbuotojas turėtų dirbti visą dieną, o darbdavys – mokėti legaliai. Tuomet nereikėtų kriminalizuoti kai

kurių darbo rinkos santykių“, – kalbėjo Verslo darbdavių konfederacijos generalinis direktorius D. Arlauskas.

Trišalė taryba nusprendė kol kas Vyriausybei neteikti jokių siūlymų, o speciali darbo grupė turės ieškoti naujų siūlymų (iki šių metų balandžio 1-osios), kaip palengvinti naštą verslui. Profsąjungų atstovai sako, kad padidintas minimalus atlyginimas mažinamas jau nebus.

„Prieš MMA padidinimą – kaip amžina istorija. Visada, kai tik MMA didindavo, visada visi smulkūs verslininkai bankrutuodavo, o po to viskas lieka tose pačiose vėžėse. Lietuvoje MMA negali būti žemiau nei skurdo riba. Ir mes dabar esame tam balanse. Žmogus, kad ir nekvalifikuotas, turi teisę išgyventi, išlaikyti savo šeimą, ir tai yra normali suma“, – tvirtino Maistininkų profesinės sąjungos pirmininkė

ES STRUKTŪROS IŠFORMAVIMĄ, KAIP GALIMĄ IŠEITĮ IŠ KRIZĖS, ĮVARDIJO IR ŠVIETIMO DARBUOTOJAI

atkelta iš 1 psl.

gindamos viešąjį švietimo sektorių, siekdamas užtikrinti tinkamą jo finansavimą. Nuo 2010 metų vidurio streikai vyko net 18-oje ES šalių.

PRIĖMĖ KETURIAS REZOLIUCIJAS

Konferencijos dalyviai aptarė ir priėmė keletą svarbių grėsmingą situaciją ir problemas įvairiose regionuose apibendrinančių rezoliucijų, skatinančių Europos šalių vyriausybes ir švietimo darbuotojų profsąjungas plėtoti socialinį dialogą ir nepriimti politinių sprendimų, galinčių neigiamai paveikti švietimą ir mokymą Europoje.

Rezoliucijoje dėl finansų ir ekonominės krizės, atkreiptas dėmesys į tai, kad nacionalinių vyriausybių politikos formuotojai turi pripažinti moralinę pareigą rasti išeitį iš krizės, daugiau investuoti į švietimą. Be to, atskirų šalių vyriausybės privalo nedelsdamos nutraukti defliacijos politiką, sustabdyti darbo užmokesčio mažinimą, nustoti šią priemonę naudoti reguliuojant valstybės finansus.

Rezoliucijoje dėl mokytojų profesijos pabrėžiama, kad švietimas yra žmogaus teisė ir viešoji gėrybė, todėl aukštai vertinama mokytojų profesija – būtina sąlyga siekiant suteikti kokybišką švietimą. Mokytojų kvalifikacija,

nuolatinis kompetencijų tobulinimas – pagrindiniai kokybės užtikrinimo veiksniai.

Rezoliucijoje dėl privatizavimo akcentuojama, kad švietimas turėtų būti laikomas viena svarbiausių visuomenės paslaugų, skatinančių socialinę sanglaudą, lygybę ir lygias galimybes. Švietime negali būti taikomi rinkos dėsniai.

DIREKTYVĄ DĖL PROFESINIO MOKYMO PRISTATĖ LIETUVĖ

Budapešto konferencijoje pristatytos ir bendru sutarimu priimtos keturios direktyvos strateginiais klausimais: dėl profesinio streso, ankstyvojo ugdymo, lyderystės mokykloje ir profesinio mokymo.

Pastarąją direktyvą – dėl profesinio mokymo – konferencijos delegatams pristatė ir į ją klausimus atsakė LŠPS tarptautinė sekretorė T. Babrauskienė, visus metus aktyviai dalyvavusi tarptautinėje dešimties ekspertų darbo grupėje.

Konferencijos dalyviai apsvaistė Europos dilemą, kaip išsivaduoti iš krizės: ar siekti tvirtesnės integracijos nacionalinio suvereniteto sąskaita, pasidalinti našta solidarai su kitomis tautomis, ar atsakyti europinio projekto, įskaitant ekonominės ir pinigų sąjungos? Koks tada būtų profesinės sąjungos vaidmuo?

Atsižvelgdamas į tai, EI generalinis sekretorius Fredas van Leeuwenas sakė: „Ekonominė krizė Europoje kelia socialinę krizę ir demokratinio teisingumo krizę. Švietimo

profesinės sąjungos, kaip demokratinės institucijos – tinkamiausias skatinti ir atkurti demokratinės vertybes visuomenėje.“

Bernadette Segol, Europos profesinių sąjungų konfederacijos (*European Trade Union Confederation* (ETUC)) generalinė sekretorė, akcentavo būtinybę skleisti aiškią bendrą profesinių sąjungų judėjimo solidarumo žinią dėl socialinės situacijos Europoje: „Kad tai būtų įgyvendinta vadovaujantis Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijomis ir ES pagrindinių teisių chartija.“

DELEGATAI IŠRINKO NAUJUS ETUCE VADOVUS

ETUCE delegatai išrinko organizacijos vadovus: prezidentą ir šešis viceprezidentus bei visų Europos šalių atstovus į ETUCE komitetą, kuris priima strateginius organizacijos veiklos sprendimus.

Lietuvai atstovauti keturių metų laikotarpiui išrinkta LŠPS tarptautinė sekretorė Tatjana Babrauskienė. Pagal naujus ETUCE įstatus tokia ataskaitinė–rinkiminė konferencija, kur organizacijos nariai nustato ETUCE politiką ir sprendžia svarbius vyriausybės ir švietimo profesinių sąjungų organizacijoms Europoje klausimus, vyks kas ketveri metai.

Ši konferencija suteikė galimybę Europos švietimo profesinių sąjungų atstovams susitikti, aptarti aktualiausias problemas, sustiprinti

Budapešte vykusioje ETUCE ataskaitinėje–rinkiminėje konferencijoje dalyvavo apie 300 delegatų iš 44 Europos šalių. Iš kairės: Estijos delegatė Vaive Parkel, Latvijos delegatė Ilze Trapenciere, ir Latvijos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkė Ingrida Mikiško, Rūta Osipavičiūtė, Tatjana Babrauskienė.

Direktyvą dėl profesinio mokymo konferencijos delegatams pristatė ir į ją klausimus atsakė LŠPS tarptautinė sekretorė T. Babrauskienė.

regioninį profsąjungų solidarumą bei tarpusavio bendradarbiavimą, švietimo darbuotojų visoje Europoje ryšius.

ĮSIGALIOJO NAUJA SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ APSKAIČIAVIMO TVARKA

Nuo šių metų pradžios Lietuvoje pradėjo veikti naujoji pensijų kaupimo sistema. Tikimasi, kad ji padės dirbantiems senatvės pensijai sukaupti daugiau. Nuo šių metų galima bus rinktis – arba likti su maža valstybės įmoka, arba apsispręsti mokėti papildomai ir gauti iš valstybės didesnę įmoką. Įsigaliojusios įstatymo pataisos numato kitokią pensijos apskaičiavimo būdą pirmą kartą į pensiją išeinantiems asmenims ir tiems, kas dirbo po pensijos paskyrimo ir pageidauja, kad pensija būtų paskirta iš naujo. Numatyta galimybė kurį laiką sustabdyti kaupimą.

Kristina ROZENBERGAIČĖ

2012 m. gruodžio 20 d. Seimas priėmė Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 19, 24 ir 56 straipsnių pakeitimo įstatymą, pagal kurį asmenys, kuriems valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija (toliau – senatvės pensija) bus skiriama nuo 2013 m. sausio 1 d. ir vėlesnių datų, galės pasirinkti jiems naudingesnę šios pensijos apskaičiavimo tvarką: skaičiuoti senatvės pensiją pagal šiuo metu galiojančią tvarką (kuri galios ir po 2013 m. sausio 1 d.) arba pagal naująją tvarką.

Lietuvoje senatvės pensija susideda iš trijų dalių: pagrindinės, papildomos dalies ir priedo už stažo metus. Pagrindinės dalies ir priedo už stažą skaičiavimas nuo Naujųjų nesikeičia. Keičiasi tik papildomos pensijos dalies apskaičiavimas. Priimtu įstatymu nustatoma, jog skaičiuojant senatvės pensiją pagal naująją tvarką bus įvertintos asmens draudžiamosios pajamos tik nuo 1994 m. sausio 1 d. Skaičiuojant senatvės pensiją pagal šiuo metu galiojančią tvarką bus įvertintos asmens pajamos iki 1994 m. sausio 1 d. (imant penkerius paeilini einančius asmeniui palankiausias kalendorinius stažo metus iš laikotarpio nuo 1984 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d.) ir asmens draudžiamąsias

pajamas po 1994 m. sausio 1 d., jei asmuo to prašo ir jam tai naudinga. Abiem atvejais įvertinamas visas asmens įgytas valstybinio socialinio draudimo stažas.

Pageidaujant, galima papildomą pensijos dalį skaičiuoti atsižvelgiant į pajamas, gautas iki 1994 m. Šiuo atveju, papildoma pensijos dalis bus skaičiuojama pagal formulę, sudarytą iš dviejų atskirų dalių: pirmojoje dalyje bus įrašomas stažas, įgytas iki 1994-ųjų ir draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas pagal per 5 paeilui einančius palankiausias metus gautą uždarbį 1984 – 1993 metais. Antrąjoje dalyje – stažas, įgytas po 1994-ųjų, ir draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas pagal visas nuo 1994 m. turėtas draudžiamąsias pajamas. Papildoma pensijos dalis pagal du stažus ir pajamų laikotarpius apskaičiuojama, jei asmeniui tai naudinga.

Naujoji senatvės pensijų apskaičiavimo tvarka, įsigaliosianti 2013 m. sausio 1 d., yra aiškesnė dėl nustatytos paprastesnės senatvės pensijos papildomos dalies apskaičiavimo formulės (susideda iš vienos dalies) ir labiau įvertinanti asmens indėlį į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą, nes pensija galės būti skaičiuojama vien tik pagal pajamas, nuo kurių mokėtos įmokos į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą.

Naujoji tvarka taikoma nuo 2013 m. sausio 1 d. ir vėlesnių datų skiriamoms valstybinėms socialinio draudimo netekto darbingumo, išankstinėms senatvės ir našlaičių pensijoms.

2012 m. gruodžio 20 d. Seimo priimtu Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 5, 15, 19, 24, 28, 33, 40, 42, 53, 56, 59 ir 65 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo 2, 3, 4, 10, 11, 12, 14 straipsnių pripažinimo netekusiais galios ir 13, 15 straipsnių pakeitimo įstatymu pripažintos netekusiomis galios nuostatos, įtvirtintos neįsigaliojusiam dar 2008 m. spalio 20 d. priimtame įstatyme Nr. X-1756. Tad nuo sausio 1 dienos į sistemą ateisiantiems naujiems kaupėjams nuo 2014 m. jau bus taiko-

mas naujas modelis – į pensijų fondus jie mokės papildomą 1 proc. nuo darbo užmokesčio dydžio kaupiamąją įmoką, o iš valstybės biudžeto gaus papildomą skatinamąją įmoką, kuri sudarys 1 proc. vidutinio darbo užmokesčio šalyje. Nuo 2013-ųjų pagrindinė dalis, kuri bus išskaičiuojama iš jau mokamų asmens socialinių mokesčių, sudarys 2,5 proc. gaunamo darbo užmokesčio, o nuo 2014-ųjų – 2 procentus.

„Sodros“ atliekami pervedimai į antros pakopos pensijų fondus praėjusiais metais siekė 1,5 proc. Nuo šių metų jie didėja iki 2,5, nuo 2014 m. – 2, o nuo 2020 m. – 3,5 procento.

Tokią trinarę sistemą šiais metais galės pasirinkti jau dabar kaupimo sistemoje dalyvaujantieji. Jiems, balandžio-rugpjūčio mėnesiais, turėkams su prašymu kreiptis į fondą, kuriame kaupiama dalis jo pensijos, fondui žmogus galės mokėti papildomą 1 proc. dydžio kaupiamąją įmoką, o iš valstybės biudžeto gauti papildomą skatinamąją 1 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio įmoką. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skaičiavimais, naujoji pensijų kaupimo sistema padės užtikrinti, kad ateities pensininkai gautų bent 40 proc. savo buvusio atlyginimo pensijas. Atsižvelgiant į ministerijos prognozes, jei žmogus nekaupytų papildomos pensijos dalies senatvei pensijų fonduose ilguoju laikotarpiu žmogaus pensija sumažėtų nuo 40 proc. iki 27 proc., palyginus ją su vidutiniu atlyginimu.

Nusprendusieji savo senatvę patikėti valstybei, 2013 m. balandžio-rugpjūčio mėnesiais galės sustabdyti dalyvavimą pensijų kaupimo sistemoje. Tiesa, vėliau vieną kartą jiems bus leidžiama persigalvoti ir toliau tęsti kaupimą pensijų fonde. Kitas svarbus pokytis – numatytos papildomos 2 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio dydžio įmokos vienam iš pensijų kaupime dalyvaujančių tėvų, kurie augins vaiką iki trejų metų ir gaus motinystės (tėvystės) pašalpą iš „Sodros“ arba bus draudžiami pensiją gauti valstybės lėšomis. Šios įmokos bus dvigubinamos, jei būtų auginami du vaikai iki trejų metų ir trigubinamos, jei trys.

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas pažymi, jog naujoji senatvės pensijų apskaičiavimo tvarka, įsigaliosianti 2013 m. sausio 1 d., yra aiškesnė dėl nustatytos paprastesnės senatvės pensijos papildomos dalies apskaičiavimo formulės (susideda iš vienos dalies) ir labiau įvertinanti asmens indėlį į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą, nes pensija galės būti skaičiuojama vien tik pagal pajamas, nuo kurių mokėtos įmokos į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą.

Naujoji tvarka bus taikoma nuo 2013 m. sausio 1 d. ir vėlesnių datų skiriamoms valstybinėms socialinio draudimo netekto darbingumo, išankstinėms senatvės ir našlaičių pensijoms. Kreiptis dėl pensijos paskyrimo į „Sodros“ teritorinį skyrių galima prieš tris mėnesius iki teisės gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją atsiradimo arba bet kuriuo metu po to, kai ši teisė gaunama. Kreipiantis dėl pensijos, privaloma pateikti Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytus dokumentus – asmens tapatybės dokumentą, stažą įrodančius dokumentus (darbo knygelę, socialinio draudimo pažymėjimą) ir kt., o jei pageidaujama, kad papildoma pensijos dalis būtų apskaičiuota iš dviejų dalių, reikia pateikti ir pažymą dėl 1984 – 1993 metų uždarbio.

Nuo 2013 m. sausio 1 d. moterims senatvės pensijos skiriamos, kai joms sukanka 60 metų ir 8 mėnesiai (t.y. gimė 1952 m. rugsėjo 1 d. ir vėliau), o vyrams – kai sukanka 62-ji metai ir 10 mėnesių (t.y. gimė 1950 m. gegužės 1 dieną ir vėliau). Svarbu prisiminti, jog, kad būtų mokama pensija, asmenys privalo turėti minimalų 15 metų stažą. Šiuo metu senatvės pensiją gauna beveik 600 tūkst. šalies gyventojų. Statistikos departamento duomenimis, 2012 m. šalyje gyveno 167,7 tūkst. 60-64 metų amžiaus gyventojų. Asmenų, turinčių būtinąjį 30 metų darbo stažą, vidutinė pensija siekia 843,2 lito. Per praėjusius metus pensijų socialiniam draudimui išleista daugiau kaip 8 mlrd. litų.

LIETUVOS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ KONFEDERACIJA –

Kristina ROZENBERGAIČĖ

(Tėsinys, pradžia - 2012 m. gegužės mėnesio numeryje)

2011-IEJI

2011 m. sausio 7 d., profesinių sąjungų piketas „Už demokratiją“ prie Vilniaus miesto savivaldybės. Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, antrą kartą pažeidžiant LR Konstituciją, neleista surengti mitingą: 2010 m. rugsėjo 29-osios mitingas uždraustas nemotyvuojant, o šių metų sausio 16-osios protesto akcijos surengti neleista, prisidengiant Sausio 13-osios renginiais ir tuo, kad prie LR Vyriausybės negalima mitinguoti dėl to, jog ten, neva, nebesutelpa 3000 žmonių.

2011 m. vasario 11 d., surengtas LPSK tarybos posėdis, jo metu aptartos ekonominės problemos Lietuvoje: priežastys ir analizė; 2010 metų LPSK sąmatos vykdymas ir 2011 LPSK sąmatos tvirtinimas; 2011 m. vasario 19 d. profesinių sąjungų mitingas – GANA!, kiti tuo metu aktualūs klausimai.

2011 m. kovo 19 d., Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinio centro, kurį sudaro Lietuvos darbo federacija, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ sprendimu, Vilniuje, prie LR Vyriausybės surengtas mitingas.

Pagrindinis pilietinės protesto akcijos šūkis: GANA! – nedarbo ir skurdo, mažų darbo užmokesčių, kainų augimo, emigracijos.

Reikalavimai: minimalų darbo užmokesčių (MMA) didinti iki 1000 litų, įvesti socialinę atskirtį mažinančią progresinių mokesčių sistemą, apimančią visas pajamas, didinti užimtumą taikant įvairius įdarbinimo būdus, sumažinti pridėtinės vertės mokesčių būtiniausiems maisto produktams, mažinti komunalinių paslaugų kainas, sugrąžinti pensijas į 2008 metų lygį, mažinti mokesčius smulkiajam verslui.

2011 m. balandžio 9 d., Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos delegacija dalyvavo Europos profesinių sąjungų demonstracijoje Budapešte (Vengrija). Į 50-ties tūkstančių europiečių minią įsiliejo ir beveik devyniasdešimt Lietuvos profesinių sąjungų narių.

Protesto akcijos dalyviai skandavo: „Ne! Taupymui: UŽ socialinę Europą, UŽ sąžiningą darbo užmokesčių, UŽ darbo vietas ir gerovę, UŽ teisingus mokesčius ir įstatymus!“

Europos profesinių sąjungų demonstracija – nepritarimas biudžeto taupymo žmonių sąskaita, kampanijos, vykusios daugumoje Europos šalių, tėsinys. Šių protesto akcijų iniciatorė – Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC).

Lietuvoje panašios protesto akcijos vyko 2010 m. rugsėjo 29 d. – „Gana skurdinti žmones! Svarbiausia – darbo vietų kūrimas ir ekonomikos augimas!“ ir 2011 m. kovo 19 d. – „GANA: nedarbo ir skurdo, mažų darbo užmokesčių, kainų augimo, emigracijos!“

2011 m. balandžio 16 d., „Darom 2011“. LPSK jaunimas ir kiti aktyvūs profsąjungininkai rinkosi tvarkyti aplinką 3500 oficialiuose taškuose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Jonavoje bei kitose Lietuvos vietose. Šiais metais, oficialus asociacijos „LPSK Jaunimas“ tvarkymosi taškas turėjo būti Kalnų parke Vilniuje, tačiau nustatytu laiku susirinkę savanoriai išvydo, jog parko teritorija jau sutvarkyta. Kad diena skirta tvarkymuisi nevirstų tik pasivaikščiojimu, sutarta vykti tvarkyti „Labas“ nuotykių ir atrakcionų parko teritoriją. Asoci-

2011 m. sausio 7 d., profesinių sąjungų piketas „Už demokratiją“ prie Vilniaus miesto savivaldybės.

2011 m. sausio 7 d. pikete - Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Aleksandras Posochovas.

2011 m. kovo 19 d., Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinio centro, kurį sudaro Lietuvos darbo federacija, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ sprendimu, Vilniuje, prie LR Vyriausybės surengtas mitingas.

2011 m. kovo 19 d. protesto akcijos reikalavimai: MMA didinti iki 1000 litų, įvesti socialinę atskirtį mažinančią progresinių mokesčių sistemą, didinti užimtumą, sumažinti PVM būtiniausiems produktams ir paslaugoms.

acija „LPSK Jaunimas“ ir kiti aktyvūs profsąjungininkai akcijoje dalyvavo trečius metus.

2011 m. gegužės 1 d., tęsdami daugiau kaip šimtmetį besitęsiančias dirbančiųjų tradicijas, Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinis centras, asociacija „LPSK Jaunimas“, Socialdemokratų partija, viso pasaulio darbo žmonių vienybės dieną Vilniuje šventė kartu. Skanduodami šūkius, nešini plakatais: „Svarbiausia – žmogus!“, „Daugiau darbo vietų!“, „Už Lietuvą be skurdo!“, eisenos dalyviai nuvilnijo Gedimino prospektu. Prie Baltojo tilto įvyko Tarptautinės darbo žmonių dienos minėjimas ir 115-ta Socialdemokratų partijos gimtadienio šventė. Kalbėdamas prie Baltojo tilto Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininkas Artūras Černiauskas atkreipė dėmesį, kad beveik 615 tūkstančių lietuvių dirba užsienyje.

2011 m. kovo 19 d. Pagrindinis pilietinės protesto akcijos šūkis: GANA! – nedarbo ir skurdo, mažų darbo užmokesčių, kainų augimo, emigracijos.

2011 m. balandžio 9 d. Į 50-ties tūkstančių europiečių minią įsiliejo ir beveik devyniasdešimt Lietuvos profesinių sąjungų narių.

2011 m. balandžio 9 d., LPSK delegacija dalyvavo Europos profesinių sąjungų demonstracijoje Budapešte.

2011 m. balandžio 16 d., „Darom 2011“. LPSK jaunimas ir kiti aktyvūs profsąjungininkai rinkosi tvarkyti aplinką 3500 oficialiuose taškuose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Jonavoje bei kitose Lietuvos vietose. Asociacija „LPSK Jaunimas“ ir kiti aktyvūs profsąjungininkai akcijoje dalyvavo trečius metus.

Akcentavo tai, kad Gegužės 1-osios šventę jau ne kartą bandyta atimti, tačiau ji liko.

„Tad nepriklausomai nuo sunkumų, nepriteklių, mažų darbo užmokesčių visgi pašvęskime šitą dieną ir tegul ji būna mūsų pagrindine švente“, - ragino susirinkusius A. Černiauskas.

2011 m. gegužės 20 d., Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija išplatino pareiškimą ir kreipėsi į „Swedbank“ vadovus, dėl vyriausiojo ekonomisto Nerijaus Mačiulio teigimo viešojoje erdvėje, jog profesinės sąjungos stabdo progresą. Šio banko atstovų Lietuvoje reakcijos nesulaukta. 2011 m. gegužės 31 d., Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinis centras nutarė išsiųsti laišką Swedbank Sweden valdybos pirmininkui, kopijas TCO pirmininkui, LO pirmininkui, Finansforbun-

2011 m. gegužės 1 d., tęsdami daugiau kaip šimtmetį besitęsiančias dirbančiųjų tradicijas, Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinis centras, asociacija „LPSK Jaunimas“, Socialdemokratų partija, viso pasaulio darbo žmonių vienybės dieną Vilniuje šventė kartu.

2011 m. gegužės 1 d. Skanduodami šūkius, nešini plakatais: „Svarbiausia – žmogus!“, „Daugiau darbo vietų!“, „Už Lietuvą be skurdo!“, eisenos dalyviai nuvilnijo Gedimino prospektu.

2011 m. birželio 3 d., Vilniaus miesto trišalės tarybos nariai susitiko su Vilniaus teritorinės darbo biržos vadovu aptarti situaciją darbo rinkoje.

2011 m. kovo 30 d. Piketas dėl MMA didinimo prie Lietuvos prekybos pramonės ir amatų rūmų asociacijos.

det pirmininkui dėl šio banko Lietuvos filialo vyriausiojo ekonomisto Nerijaus Mačiulio pasisakymo. Gautas „Swedbank“ filialo Lietuvoje, valdybos pirmininko Antano Danio pasirašytas laiškas, kuriame išreikštas nuoširdus apgailėstumas. Laiške patikinama, jog „debatų apie darbo vietų kūrimą kontekste paminėti „Swedbank“ filialo Lietuvoje atstovo žodžiai niekaip neturi būti interpretuojami kaip „Swedbank“ nuostata dėl darbuotojams atstovaujančių institucijų, taip pat ir profesinių sąjungų vaidmens visuomenėje apskritai.“

2010 m. gegužės 21 d., profesinės sąjungos suregė piketą prie LR Seimo dėl Darbo kodekso 76, 77, 107, 108, 109, 115, 127, 132, 134, 140, 147, 149, 150, 151, 202, 293 ir 294 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 123(1) ir 129(1) straips-

JŪSŲ UŽNUGARIS 10 METŲ. 2002–2012 METAI. ŽMONĖS IR DARBAI.

2011 m. kovo 30 d. piketas prie Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos būstinės.

2011 m. gegužės 17 d., piketas prie LR susisiekimo ministerijos.

2011 m. gegužės 17 d., profesines sąjungas papiktino Liberalų sąjūdžio partijos priešiskumas MMA didinimui, todėl surengti piketai prie ministerijų, kurioms vadovauja Liberalų sąjūdžio atstovai. Protesto akcija prie LR finansų ministerijos.

Piketas prie LR teisingumo ministerijos. 2011 m. gegužės 17 d..

niais įstatymo projektas (Nr. XIP-1999), kuriame, prieštaraujant profesinėms sąjungoms ir nesvarčius Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje, iš esmės pabloginamos darbuotojų darbo teisės. Profesinės sąjungos kategoriškai nesutinka su Darbo kodekso papildymu 129–1 str. – darbo sutartį nutraukti darbdavio valia, ja vadovaudamasis darbdavys turi teisę atleisti bet kurį darbuotoją (net renkamą darbuotojų atstovą) be įspėjimo, tik sumokėjus dvigubą, pagal darbo stažą priklausančią išeitinę išmoką. Profesinės sąjungos nepritaria Darbo kodekso 149 ir 150 straipsnių pakeitimams, kurie be apribojimų „esant būtinumui“ leidžia įvesti suminį darbo laiko apskaitą bei dirbti viršvalandinius darbus „esant darbuotojo raštiškam sutikimui“.

2011 m. gegužės 25 d., išplatintas LPSK pranešimas, kad Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija nepritaria Socialinės apsaugos

ir darbo ministerijos siūlymui 2012-aisiais nedidinti valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinio dydžio. Vyriausybė jau „palaimino“ šį ministerijos siūlymą teigdama, kad būtina atsižvelgti į valstybės biudžeto finansines galimybes. Motyvuojant iš esmės pablogėjusia valstybės ekonomine ir finansine būkle, bazinis dydis 2009 m. sumažintas du kartus (nuo 490 litų iki 475 litų ir 450 litų), o 2010 m., 2011 m. patvirtintas toks pat, t.y. 450 litų. Vadovaujantis šiuo metu galiojančiu teisiniu reglamentu, dėl ekonominio sunkmečio sumažintas bazinis dydis negali būti tvirtinamas toks pat, nes pakito sąlygos, dėl kurių jis sumažintas. Tai yra esminė sąlyga, kuri turi lemti valstybės tarnautojų pareiginės algos bazinio dydžio didėjimą.

2011 m. birželio 3 d., Vilniaus miesto trišalės tarybos nariai susitiko su Vilniaus teritorinės darbo biržos vadovu Juozu Kankevičiumi bei Darbo išteklių skyriaus vedėjo pavaduotoja Rasa Montvidiene. Susitikimo tikslas – aptarti situaciją darbo rinkoje. Šis Vilniaus miesto trišalės tarybos posėdis – susitikimas vyko be valdžios atstovų – Vilniaus miesto vadovai dar nepaskyrė atstovų į Trišalę tarybą. Darbdaviai ir profesinės sąjungos tiki, kad naujasis Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas palankiai vertins socialinės partnerystės įtaką ir artimiausiu laiku išspręs atstovavimo problemą, o gal ir pats dalyvaus posėdžiuose. LPSK šiame susitikime atstovavo generalinė sekretorė Janina Matuzienė, Antanas Gervylis, socialinio dialogo programos koordinatorius Vilniuje, Rūta Osipavičiūtė, Lietuvos švietimo ir mokslo profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Regina Vingrienė, Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjungų organizacijų federacijos pirmininko pavaduotoja, LPSK moterų centro pirmininkės pavaduotoja, Danutė Šlionskienė, LPSK švietimo paramos fondo direktorė, referentė ryšiams su užsieniu.

Minimalios mėnesio algos (MMA) didinimas.

2011 m. kovo 30 d., Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinio centro sprendimu prie Lietuvos prekybos pramonės ir amatų rūmų asociacijos ir prie Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos surengti piketai. LR trišalėje taryboje neradus sutarimo dėl minimalios algos (MMA) didinimo užfiksuotos skirtingos pozicijos: profesinės sąjungos ir Lietuvos pramoninių konfederacija, MMA siūlo didinti iki 900 litų per mėnesį nuo 2011 m. liepos 1 d., o nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 1000 litų per mėnesį.

2011 m. gegužės 16 d., profesinės sąjungos, siekdamos atkreipti LR Vyriausybės ir visuomenės dėmesį, surengė piketus prie LR Vyriausybės ir Liberalų sąjūdžio būstinės „Dėl aiškios LR Vyriausybės pozicijos minimalaus atlyginimo didinimo klausimu“.

2011 m. gegužės 17 d., profesines sąjungas papiktino Liberalų sąjūdžio partijos priešiskumas dėl minimalios mėnesio algos (MMA) didinimo, todėl surengti piketai prie ministerijų, kurioms vadovauja Liberalų sąjūdžio atstovai: LR švietimo ir mokslo ministerijos, LR susisiekimo ministerijos, LR teisingumo ministerijos, LR finansų ministerijos, Socialinių reikalų ir darbo ministerijos. Ten vyko neeilinis Lietuvos Respublikos trišalės tarybos (ekonominės socialinės tarybos) posėdis, jo metu profesinių sąjungų reikalavimu, LR Vyriausybės atstovai turėjo pateikti galutinį sprendimą dėl minimalios mėnesio algos (MMA) didinimo.

2011 m. gegužės 31 d., kai LR trišalės tarybos nariai susitiko su Vyriausybės vadovu Andriumi Kubiliumi, Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinio centro sprendimu, prie Vyriausybės profesinės sąjungos surengė palaikymo piketai.

2011 m. birželio 2 d. Profesinės sąjungos kategoriškai prieštarauja MMA didinimo atidėliojimui. Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinis centras surengė piketus visoje Lietuvoje. Nuotr. – piketas Kaune.

2011 m. gegužės 31 d., LR trišalės tarybos (ekonominės socialinės tarybos) nariai susitiko su LR Vyriausybės vadovu Andriumi Kubiliumi. Tą pačią dieną, Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinio centro sprendimu, prie LR Vyriausybės profesinės sąjungos surengė palaikymo piketai.

2011 m. birželio 1–3 d. Profesinės sąjungos kategoriškai prieštarauja minimalios mėnesio algos (MMA) didinimo atidėliojimui, nes yra įsitikinusias, jog minimalią mėnesio algą būtina didinti, todėl tęsia protesto akcijas ne tik prie darbdavių organizacijų: Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinis centras surengė piketus prie Lietuvos prekybos pramonės ir amatų rūmų asociacijos, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos ir prie Lietuvos miestų savivaldybių. Piketai vyko: Kaune, Kėdainiuose, Panevėžyje, Radviliškyje, Ukmergėje, Utenoje, Šiauliuose.

2011 m. birželio 2 d., Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinis centras: Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija (LPSK), Lietuvos darbo federacija (LDF), Lietuvos profesinės sąjunga „Solidarumas“, dėl būtinumo didinti minimalią mėnesio algą (MMA) kreipėsi į Europos parlamento narius. Palaikymo laiškas gautas iš Europos parlamento narės Vilijos Blinkevičiūtės.

2011 m. birželio 2 d. Piketas Kėdainiuose. Profesinės sąjungos kategoriškai prieštarauja MMA didinimo atidėliojimui.

2011 m. birželio 2 d., Radviliškis. Profesinių sąjungų surengta protesto akcija prieš vilkinamus sprendimus padidinti MMA.

VEIKLOS EFEKTYVUMAS PRIKLAUSO NUO VISŲ NARIŲ INICIATYVOS IR PASTANGŲ

Janušas LEBEDEVAS, Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjunginių organizacijų federacijos pirmininkas

Praeitų metų gruodžio mėnesį įvyko Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjunginių organizacijų federacijos tarybos metinis posėdis. Pranešimą-ataskaitą apie tai, kas svarbiausia nuveikta per praėjusį laiką, pateikė federacijos tarybos pirmininkas Janušas Lebedevas. Pranešėjo nuomone, atliktas nemažas darbas derinant ir koordinuojant šakos organizacijų veiksmus, vykdamas federacijos tarybos programą, kurios tikslas – įgyti daugiau naujų narių, surengta nemaža seminarų profsąjungų autoriteto didinimo darbo kolektyvuose tema. Jų metu aiškintasi, diskutuota, kokia turi būti profesinė sąjunga, kas padeda formuoti palankų jos įvaizdį.

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko džiuginančių organizacinių pokyčių – federacija padidėjo 4 profsąjunginėmis organizacijomis. Į organizacijos tarybą atėjo nauji pirmininkai: Henrikas Šivokas, Aleksandras Milšinas, Alvydas Kibildis, Romualdas Majeras.

Šiuo metu federacija jungia 26 organizacijas, vienijančias daugiau nei 2500 narių.

Viena iš svarbiausių federacijos veiklos kryptų praėjusiais ir šiais metais yra federacijos narių švietimas, informavimas bei konsultavimas. Tuo tikslu įsteigta viešoji įstaiga „Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjungų mokymo centras“. Šiame centre rengiami seminarai ne tik profsąjungų aktyvui, bet, esant reikalui – darbdaviams, įvairių įmonių vadovams. Seminarai vyksta ne tik Vilniuje. Nemaža jų dalis surengta įmonėse veikiančiose profesinėse sąjungose.

Vyksta nuolatinis informuojamasis darbas. Kiekviena organizacija gauna LPSK laikraštį „Lietuvos profsąjungos“. Šiame leidinyje reguliariai informuojama apie federacijos veiklą. Nuolat vyksta konsultacijos įvairiais klausimais.

2012 metais parengta metodinė informacija apie Darbo Kodekso normas, profesinių sąjungų veiklą. Šis darbas tęsiamas ir šiais metais: rengiama metodinė informacija apie profsąjungų veiklos esmę, jų teisinį statusą bei funkcijas, lankstukai su informacija dėl darbo užmokesčio, darbo sutarties nutraukimo, išėtinų išmokų, įmonės kolektyvinės sutarties.

Nuolat skatinama ir plėtojama socialinė partnerystė. Pasirašytas šakos generalinis susitarimas tarp federacijos tarybos ir Lietuvos inžinerinės pramonės asociacijos (LINPRA).

2012 metais federacijos taryba kartu su Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmams vykdo projektą „Darbdavių ir darbuotojų socialinės partnerystės gebėjimų ugdymas ir kolektyvinių darbo santykių tobulinimas“. Projekte aktyviai dalyvauja federacijos profsąjungos organizacijos. Jau surengti du mokymai vadovams, profsąjungų pirmininkams ir dirbantiesiems, kuriuose dalyvavo VĮ „Oro navigacija“, UAB „Wilma“ ir kitų organizacijų atstovai. Iš viso – daugiau nei 50 žmonių. Šis projektas tęsiamas ir 2013 metais.

Federacijos tarybos posėdyje dalyvavo LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas, supažindinęs dalyvius su LPSK tarybos veikla, Darbo Kodekso pakeitimais ir nauja Lietuvos Respublikos profsąjungų įstatymo redakcija, kuri jau prieš keletą metų pateikta Lietuvos Respublikos Seimui ir iki šiol nepradėta svarstyti.

Po Artūro Černiausko kalbos prasidėjo

LPSK pirmininkas Artūras Černiauskas (dešinėje), supažindino dalyvius su LPSK tarybos veikla, Darbo Kodekso pakeitimais ir nauja Lietuvos Respublikos profsąjungų įstatymo redakcija, kuri jau prieš keletą metų pateikta Lietuvos Respublikos Seimui ir iki šiol nepradėta svarstyti. Kairėje - teksto autorius J. Lebedevas.

Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjunginių organizacijų federacija jungia 26 organizacijas, vienijančias daugiau nei 2500 narių.

plati ir aštri diskusija dėl Darbo Kodekso liberalizavimo, darbo laiko, darbo užmokesčio, atostogų suteikimo tvarkos. Išsakyti pageidavimai nenuolaidžiai Lietuvos pramoninių konfederacijai, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijai, dėl Darbo Kodekso liberalizavimo, užimti aktyvesnę poziciją siekiant naujos profsąjungų įstatymo redakcijos priėmimo.

Vadovaujantis praeitų metų patirtimi, išanalizavus geras ir blogas savo veiklos puses, federacijos taryba vienbalsiai priėmė šias pagrindines veiklos kryptis 2013 metams: siekti narystės didėjimo, naujų organizacijų pritraukimo; jungti ir koordinuoti šakos narių veiksmus, atstovauti ir ginti narių darbo, ekonomines, socialines, profesines teises ir interesus vyriausybės, darbdavių organizacijose, profesiniuose sąjungų centruose, teritoriniuose profsąjungų susivienijimuose, remti moterų ir jaunimo organizacijų veiklą; skatinti ir plėtoti socialinę partnerystę, sudaryti susitarimus ir sutartis su

darbdaviais ir jų organizacijomis; teikti siūlymus LR Seimui, Vyriausybei ir konfederacijai dėl ekonominių, socialinių, darbo ir profesinių sąjungų veiklos problemų sprendimo, dėl įstatymų, norminių teisės aktų priėmimo, pakeitimo ar panaikinimo; sistemingai informuoti narius apie šakos ir LPSK veiklą; organizuoti narių švietimą, informavimą ir konsultavimą; bendradarbiauti su kitomis profesinėmis sąjungomis Lietuvoje; dalyvauti tarptautinių profsąjungos organizacijų veikloje.

Pripažinta, kad federacijos veiklos aktyvumas, efektyvumas daug priklauso nuo visų narių iniciatyvos ir pastangų. Daug priklauso nuo profsąjungos organizacijų darbo patirties sklaidos, todėl reikia organizuoti daugiau bendrų susitikimų įmonių profsąjungos organizacijose.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai siūloma valdybos narių posėdžius rengti ir šalies lygiu, organizuojant susitikimus atskirose šakose.

KOLEKTYVINIS GINČAS SPRENDŽIAMAS VIEŠOJO TRANSPORTO DARBUOTOJŲ NAUDAI

atkelta iš 1 psl.

vės „Vilniaus viešasis transportas“ profesinės sąjungos atstovai.

„Teismas žiūri į darbdavio pusę ir ignoruoja darbuotoją. Jie sako, kad įmonė – finansiškai, ekonomiškai žlugusi, kad reikia atsižvelgti į įmonės finansinę padėtį, bet atsižvelgti į darbuotojų finansinę padėtį užmirštama. Tokia jų logika. Bet juk darbuotojai uždirbo tuos pinigus“, - žurnalistams kalbėjo Vilniaus viešojo transporto darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Jonas Dekaminavičius.

Rudenį planuotą Vilniaus transportininkų streiką pirmos instancijos teismas uždraudė, šį sprendimą profsąjunga apskundė aukštesnės instancijos teismui.

Pikete prie Lietuvos Aukščiausiojo Teismo dalyvavo Lietuvos darbo federacijos, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos, Maistinių profsąjungos atstovai. „Kolektyvinės derybos be teisės streikuoti – išmaldos prašymas“ - skelbė vienas iš transparentų.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos pirmininko Artūro Černiausko teigimu, piketais prie įvairių Lietuvos teismų norima priminti ir draudimą streikuoti bendrovės „Švyturys-Utenos alus“ darbuotojams.

„Manome, kad teisėjai gal klaidingai tapatina streikus ir riaušes. Žiūrint televizijos reportažus iš užsienio šalių, kur dūžta langai, dega mašinos, gali susidaryti nuomonė, kad streikas kelia didelį pavojų, nors iš tiesų taip nėra. Pavyzdžiui, Skandinavijos šalyse streikų vyksta daug ir labai ramiai. Gal teismai, bijodami, kad streikai pasipils Lietuvoje, priima juos draudžiančius sprendimus“, - savo prielaidas išsakė A. Černiauskas.

„Jūs matote, kas darosi kitose šalyse – vi-

sur streikai. Vyksta civilizuotas procesas, Lietuvoje tai kažkodėl draudžiama“, - kalbėjo J. Dekaminavičius.

TRANSPORTO DARBUOTOJAI LAIMĖJO MILIJONŲ VERTĖS GINČĄ

Protesto akcija sutapo su geromis žiniomis: UAB „Vilniaus viešasis transportas“ kolektyvinis ginčas dėl kolektyvinės sutarties vykdymo baigėsi darbuotojų profesinės sąjungos pergale: iki 2013 metų birželio pradžios autobusų ir troleibusų vairuotojams beveik 8 mln. litų bus išmokėti kaip „trylikštasis atlyginimas“.

Pirmosios išmokos darbuotojus pasiekė dar gruodžio mėnesį. Šitaip Vilniaus viešojo transporto vadovybė įvykdė kolektyvinėje sutartyje su darbuotojais numatytas sąlygas. Metų pabaigoje, atsižvelgiant į darbo rezultatus, išmokėti vieno vidutinio atlyginimo dydžio priemoka.

Metų pabaigoje įmonė savo darbuotojams liko skolinga priemokas už visus 2009 metus, buvusio troleibusų parko darbuotojams už 2010 m., autobusų bei troleibusų darbuotojams už 2011 m. gruodį išmokėti 4 mln. litų, dar 2 mln. turėjo būti išmokėti sausį, o likusieji 1,6 mln. – iki birželio pabaigos.

„Praeitais metais profesinės sąjungos iškėlė kolektyvinį ginčą dėl metinės priemokos, kuri yra numatyta kolektyvinėje sutartyje. Profesinės sąjungos reikalavo išmokėti 2009 metų, ir dalį 2010 ir 2011 metų skolą už priemoką. Po derybų galutinis susitarimas atrodo šitaip: už 2009 metus išmokos atsisakyta, o 2010 ir 2011 metų priemokas grąžinsime“, - žurnalistams teigė „Vilniaus viešojo transporto“ vadovas Gintaras Nakutis.

Susitarimas tarp bendrovės vadovybės ir darbuotojų pasiektas ne iškart. Pradžioje administracija kategoriškai priešinosi reikalavimui kažką mokėti. Konfliktas tapo toks aštrus,

kad darbuotojų atstovai, praėjusių metų lapkričio 14 d. planavo surengti streiką. Tačiau profesinių sąjungų planus sutrukdė teismas, paskelbęs kad streikas neteisėtas.

Didžiausias su darbuotojais vėluojančios atsisakytai bendrovės „Vilniaus viešasis transportas“ skolininkas – Vilniaus miesto savivaldybės administracija. „Metų pabaigoje paskelbėme konkursą ir pardavėme skolų už 20 mln. litų. Dabar dėl šios skolos tarpusavyje aiškintis bankas ir savivaldybė. Žinoma, savivaldybės skola mums vis dar labai didelė, dar apie 80 mln. litų lieka“, - žurnalistams teigė G. Nakutis.

„Darbdavys, nors ir turėdamas rimtų finansinių sunkumų, surado būdą, kaip iš dalies kompensuoti darbuotojų praradimus. Pavadinčiau tai pozityviu derybų poslinkiu, daline profesinių sąjungų pergale, nes bendrovės skolos darbuotojams – triskart didesnės, nei sumokėta suma. Antra vertus, reikia atsižvelgti į tai, kad finansinės bėdos šioje kompanijoje susidarė ne dėl administracijos, o dėl savivaldybės, kuri gyvena su deficitiniu biudžetu, kaltės“, - situaciją „Vilniaus viešajame transporte“ apibendrino Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Aleksandras Posochovas.

Protesto akcija prie Lietuvos Aukščiausiojo teismo Vilniuje.

Savo nuomonę apie Temidę išsakė uteniškiai.

Pikete - LPSK Kauno koordinacinio centro atstovai.

Protesto akciją už teisę streikuoti surengė Lietuvos profesinių sąjungų koordinacinis centras.

Į PENSIJĄ IŠĖJĘ PUSAMŽIAI PAREIGŪNAI NORI VISAVERČIAI GRĮŽTI Į DARBO RINKĄ

Lietuvos vidaus reikalų sistemos respublikinės profesinės sąjungos pirmininkės Loretos Soščekienės iniciatyva, 2013 m. sausio 21 d. Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos patalpose, rinkosi VRM pensininkų atstovai iš visos Lietuvos.

Lietuvoje šiuo metu VRM pensininkų yra apie 13 tūkstančių, iš jų tik apie 4 tūkstančius dirba įvairiose įmonėse, organizacijose ar kuria savo verslą.

„Surengti šį susitikimą paskatino tai, kad dalis mūsų profesinės sąjungos narių išeina į pensiją ir mes, kaip organizacija, privalome rūpintis jų gerovės užtikrinimu. Norime, kad jie jaustųsi pilnateisiai visuomenės nariai. Esu įsitikinusi, kad šalyje veikiančios net kelios VRM pensininkus vienijančios organizacijos priims tokias žemes į savo gretas ir nepaliks jų likimo valiai. Tikiu, kad šios organizacijos ras bendrus sąlyčio taškus ir koordinuos savo veiksmus dirbant visų pareigūnų gerovės labui. Vienas iš bendrų tikslų galėtų būti sumažintų valstybinių pensijų atstatymas,“ - teigia profesinės sąjungos pirmininkė Loreta Soščekienė.

Vidutinis išeinančių į pensiją pareigūnų amžius – 47-eri metai. Tokio amžiaus asmenys, išėję į pensiją pasigenda veiklos, jiems reikia kur nors panaudoti turimą patirtį, o sukaupia tarnybos patirtis, profesinis potencialas, žinios, išsilavinimas gali būti panaudoti kitokiai veiklai.

Dirbančių pareigūnų psichologinė būsena yra įtakojama nuolatinės įtampos, rizikos ir pavojaus gyvybei. Išėję į pensiją pareigūnai patiria psichologinių nepatogumų dėl kitų priežasčių, praranda dvasinę pusiausvyrą, juos apima nerimas, depresija. Jų gyvenimo tempas sulėtėja, jie jaučiasi nereikalingi visuomenei.

2005 m. priimtas Vyriausybės nutarimas, kuriuo patvirtinta pareigūnų ir karių, išleidžiamų į pensiją, socialinio prisitaikymo, medicininės reabilitacijos bei profesinio orientavimo ir kitas veiklos sritis sistemos sukūrimo programa.

„Vyriausybės parengta programa nefunkcionuoja jau keletą metų, tad ją būtina atnaujinti ir įgyvendinti dėl kelių priežasčių. Labai svarbu palengvinti socialinį pareigūnų prisitaikymą ir skirti pereinamąjį laikotarpį, per kurį jie mėgina įsitvirtinti naujoje darbo aplinkoje, be to, leisti jiems toliau naudotis tarnyboje sukaupia patirtimi.

Kiekvienas norintis ir galintis dirbti visuomenės narys turi rasti savęs vertą darbą, juk nerentabilu prarasti pareigūną, kuriam parengti skirta daug lėšų, nemažai jų išleista pareigūno kvalifikacijos tobulinimui tarnybos metu (įvairūs mokymai, kursai). Taigi labai svarbu suteikti patikimiams ir savo šaliai atsidavusiems žmonėms progą dirbti savo valstybei“, - sakė Loreta Soščekienė.

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. gruodžio 9 d. priėmė Lietuvos Respublikos socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinąjį įstatymą, kuris įsigaliojo (su tam tikromis išimtimis) 2010 m. sausio 1 dieną.

Įsigaliojus šiam įstatymui buvusiems pareigūnams kiekvieną mėnesį mokama sumažinta valstybinė pareigūno pensija. Sumažintų valstybinių pensijų pareigūnams mokėjimas pratęstas iki 2013 m. gruodžio 31 dienos.

Didelė dalis dirbančių ir sumažintas valstybines pensijas gaunančių pareigūnų jau kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinę teisą, prašydami įpareigoti vidaus reikalų ministeriją išmokėti neišmokėtos pareigūnų ir karių valstybinės pensijos dalį, susidariusią

Lietuvos vidaus reikalų sistemos respublikinės profesinės sąjungos pirmininkės Loretos Soščekienės (nuotraukoje centre) iniciatyva, LPSK patalpose susirinko „Tautos skydas“, „Lietuvos kriminalinės policijos veteranų asociacijos“, „Policijos veteranų asociacijos“ bei „Vidaus reikalų sistemos pensininkų asociacijos“ atstovai.

pritaikius laikinojo įstatymo nuostatas.

Teismas tenkina pareigūnų skundus ir prietisia prašomas sumas, tačiau Vidaus reikalų ministerija tokius sprendimus skundžia apeliacine tvarka.

Į pirmąjį bendrą susitikimą susirinkę VRM pensininkai vienbalsiai nutarė, kad kreipsis į ministrą, jog Vilniaus apygardos administracinio teismo priimti sprendimai nebūtų skundžiami, nes yra teisėti ir pagrįsti, o Vidaus reikalų ministerijos veiksmai tik vilkina procesą ir apkrauna teisumą papildomu darbu.

Nutarta išreikšti griežtą poziciją dėl VRM pensijų mokėjimo perdavimo „Sodrai“, dėl

sumažintų pensijų grąžinimo mechanizmo nustatymo bei išėjusių į pensiją pareigūnų integracijos.

Tai buvo pirmasis „Tautos skydas“, „Lietuvos kriminalinės policijos veteranų asociacijos“, „Policijos veteranų asociacijos“ bei „Vidaus reikalų sistemos pensininkų asociacijos“ atstovų susitikimas, kuris padėjo pamatus tolesniam bendradarbiavimui, kalbėta net apie konfederacijos įkūrimą, kuri atstovautų visų vidaus reikalų sistemų pensininkų interesams.

Lietuvos vidaus reikalų sistemos respublikinės profesinės sąjungos informacija

SUSITIKIMUS ŽĖMĖS ŪKIO MINISTERIJOJE RENGŠ KAS MĖNESĮ

Lietuvos valstybės tarnautojų, biudžetinių ir viešųjų įstaigų darbuotojų profesinės sąjungos (LVTPS) pirmininkė Irena Petratiene Naujuosius metus pradėjo susitikimu LR žemės ūkio ministerijoje (ŽŪM), kurį inicijavo žemės ūkio ministras prof. Vigilijus Jukna.

Sausio 3 d. žemės ūkio ministras prof. Vigilijus Jukna susitiko su LVTPS pirmininke Irena Petratiene, Žemės ūkio ministerijos darbuotojų profesinės sąjungos pirminės grupės pirmininko pavaduotoja Violeta Vagonyte. Susitikime dalyvavo ŽŪM administracijos vadovė Dalia Miniataitė, Teisės departamento direktorius Andrius Burlėga.

„Manau, kad darbas turi vykti dialogo forma, ieškosime ir rasime kompromisų, todėl siūlyčiau susitikimus rengti periodiškai. Svarbu, kad profsąjungos atstovautų narių in-

teresams, o ne tenkintų savo ambicijas, ko dar Lietuvoje pasitaiko. Profsąjunga neturėtų tapti priedanga žmogaus nekompetencijai ar nenorui dirbti. Kita vertus, jei su žmogumi norima susidoroti dėl tam tikrų politinių motyvų ar dėl to, kad jis tiesiog „ne savas“, jo teises būtina ginti. Nuolat tarsimės ir ieškosime bendro, neshiško dialogo“, - akcentavo ministras.

Profesinės sąjungos pirmininkė I. Petratiene pažymėjo, jog profsąjungos pagrindinis tikslas yra ne konfliktuoti, o bendradarbiauti ir visus kylančius klausimus spręsti socialinio dialogo forma.

„Europos ir kitų šalių praktika tokia, kad profsąjungos kuriamos ne dėl to, jog kažkas blogai vyksta darbovietėse, bet dėl to, kad palaikytų demokratiškus darbo santykius. Tik Lietuvoje susiklostė tokia patirtis, jog profsą-

jungos kurtos kaip darbuotojų interesų gynėjos. Esame pasirengę socialiniam dialogui ir tik kraštutiniais atvejais, kai nėra įmanoma susitarti, žmonių teises giname teismuose. Noriu atkreipti dėmesį, kad profsąjunga negina blogai dirbančių asmenų teisių, bet palaiko žmones, kai jų teisės yra pažeidžiamos“, - profsąjungos poziciją pristatė I. Petratiene.

ŽŪM kanclerė D. Miniataitė atkreipė dėmesį, jog administracija siekia rūpintis darbuotojų interesais. Profsąjungos atstovai turėtų labai aiškiai formuluoti savo pozicijas, kad būtų galimybė jas aptarti ir išspręsti problemas, jei tokių kyla.

Susitikime susitarta su profsąjungos atstovais prie apskritojo stalo rinktis kartą per mėnesį, kad būtų galimybė sėkmingai bendradarbiauti ir darbuotojams kylančius klausimus

„Svarbu, kad profsąjungos atstovautų narių interesams, o ne tenkintų savo ambicijas, ko dar Lietuvoje pasitaiko“, - susitikime kalbėjo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras prof. Vigilijus Jukna.

spręsti socialinio dialogo forma.

LVTPS ir Žemės ūkio ministerijos informacija

LIETUVOS ŽURNALISTŲ SĄJUNGA PRIIMTA Į LPSK GRETAS

Lietuvos žurnalistų sąjunga tapo 25-ąja Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos nare.

Atsižvelgdama į LŽS prašymą, LPSK tarnyboje bendru sutarimu nuspręsta šią organizaciją priimti, tačiau, vadovaujantis LPSK įstatymais, galutinis žodis tartas 2013 m. sausio 18 d. LPSK valdybos posėdyje.

„Tūkstantį profesionalių žurnalistų vienijanti organizacija iki šiol veikė savarankiškai, tačiau atėjus laikui apsispręsta, jog kartu su kitomis profesinėmis sąjungomis bus daugiau galimybių užtikrinti žurnalistų socialinį sau-

gumą, - sako LŽS vadovas Dainius Radzevičius.

LŽS vadovo nuomone, ekonominiu sunkmečiu organizacija pajautė, kaip nelengva teikti pagalbą žurnalistams veikiant atskirai. Dar neseniai opia problema buvo darbdavių piktnaudžiavimas autorinėmis sutartimis, iš kurių nebuvo atskaitymų ir socialinio draudimo fondų, ir panašūs klausimai, kuriuos spręsti reikėjo daugiau teisinės pagalbos ir kūrybinių profesinių organizacijų vienybės.

Dar vienas argumentas, paskatinęs LŽS

prisidėti prie LPSK veiklos – faktas, kad daug žurnalistų dirba verslo kompanijų viešųjų ryšių skyriuose ar verslininkams priklausančiuose žiniasklaidos leidiniuose. Kadangi LPSK sudėtyje yra ir atitinkamų verslo šakų profesinių sąjungų, tapusi konfederacijos nare, LŽS tikisi, kad bus galimybių efektyviau organizuoti ir versle dirbančių žurnalistų atstovavimą bei gynybą.

LPSK informacija

LŽS vadovo Dainiaus Radzevičiaus nuomone, ekonominiu sunkmečiu organizacija pajautė, kaip nelengva teikti pagalbą žurnalistams veikiant atskirai.

SOCIALINĖ PARTNERYSTĖ – TIESIAUSIAS KELIAS KURIANT PUSIAUSVYRĄ VISUOMENĖJE

Lietuvoje, vadovaujantis Europos Sąjungos valstybių patirtimi, socialiniams partneriams būtina suteikti kuo didesnį vaidmenį reguliuojant darbo santykius ir mažinant valstybės galimybę imperatyviai šiuos santykius tvarkyti. Socialinis dialogas – tai labai svarbi ir efektyvi priemonė, sprendžiant socialinius visuomenės ginčus, kurie labai dažni valstybės socialinės ir ekonominės pertvarkos procese. Dialogas padeda mažinti įtampą tarp atskirų visuomenės sluoksnių, o Vyriausybei sudaromos sąlygos išklausti suinteresuotų darbo rinkos dalyvių pozicijas ir rasti visiems priimtinausią sprendimą su mažiausiomis neigiamų pasekmių atsiradimo galimybėmis.

Kadangi Lietuvoje kolektyvinėmis sutartimis apimamas mažas dirbančiųjų procentas, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, rengdama projektą „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“, užsibrėžė tikslą skatinti kolektyvinių sutarčių pasirašymą, viliantis, jog šio projekto įgyvendinimas darys įtaką įmonėse, įstaigose, organizacijose, sprendžiant išskylančias problemas, skatinis kolektyvinių sutarčių pasirašymą, gerins darbuotojų atstovavimą. Vyksta projekte numatyti darbdavių ir profesinių sąjungų socialinės partnerystės mokymai, apskritojo stalo diskusijos socialinės partnerystės klausimais, socialinių partnerių informavimas ir konsultavimas, socialinės partnerystės gebėjimų gerinimas tarptautiniame kontekste, socialinės partnerystės stiprinimo konferencijos, socialinių partnerių švietimas ir informavimas radijo laidose „Nuo algos iki algos“ bei kitomis žiniasklaidos priemonėmis.

Per 2012 metus ir sausio mėnesį surengtos apskritojo stalo diskusijos Visagine, Kaune, Mažeikiuose, Utenoje ir Ukmergėje. Diskutuojant aktyviai dalyvauja profesinių sąjungų nariai, darbuotojai ir darbdaviai. Diskusijų temos – kolektyvinių sutarčių svarba darbdaviams ir darbuotojams, jų įtaka socialinės partnerystės stiprinimui ir atstovavimui darbo rinkoje. Šiuo metu sėkmingai vyksta įvadiniai seminarai, kurių metu dalyviai supažindinami su socialinio dialogo istorija, jo eiga užsienyje bei Lietuvoje, socialinės partnerystės teisiniais pagrindais bei trišalės partnerystės institucijomis šalyje ir užsienyje.

Per 2012 metus, Lietuvos radijo bangomis surengta ir transliuota 15 tiesioginių radijo laidų, jų metu konsultuojama kolektyvinių sutarčių rengimo klausimais, profesinių sąjungų nariai, darbdaviai ir visuomenė supažindinama su socialinio dialogo svarba ir jo pažangos tendencijomis.

Antrasis seminarų ciklas, sėkmingai vykstantis šiame projekte – konkretus pasirengimas derėtis dėl įmonių, įstaigų ir orga-

nizacijų kolektyvinių sutarčių pasirašymo.

Pateikiame dalyvio **Algirdo Žemaičio** įspūdžius iš Kaune vykusio seminario „Kolektyvinių sutarčių rengimas“.

Sausio 24 dieną, Kauno miškų urėdijoje, įvyko seminaras „Kolektyvinių sutarčių rengimas“. Susirinko projekto „Socialinio dialogo stiprinimas Lietuvos regionuose“ Kauno miškų ir Dubravos mokomosios miškų urėdijų dalyviai.

Aptariant seminario darbotvarkėje numatytus klausimus (kolektyvinės sutarties reikšmė, funkcijos, turinys, teisiniai bei kiti aspektai), daugiausia dėmesio ir diskusijų sulaukė kolektyvinės sutarties turinys.

Kodėl sutarties turinį galima traktuoti, kaip visos sutarties pagrindą?

Šiame skyriuje suderama dėl darbo apmokėjimo ir skatinimo (darbo apmokėjimas atskiroms darbuotojų kategorijoms: priedai, priemokos ir t.t.) nuostatų.

Valstybinių miškų sistemoje paruoštos ir Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos patvirtintas „Pavyzdinis VĮ miškų urėdijos darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas“. Miškų urėdijos darbuotojų apmokėjimo tvarka konkretinama ir įvertinama atsižvelgiant į urėdijos ekonominę situaciją, specifika. Įmonė nustato savo darbuotojų darbo apmokėjimo tvarką ir pasirengia svarstyti valdyboje.

Miškų urėdijos profesinės sąjungos pirmininkas Ramūnas Narbutas, pradėdamas seminarą, pabrėžė seminario reikšmę ir priežastis, kodėl šis seminaras labai svarbus ir savalaikis. Visus labai domina darbo apmokėjimo projektas, kuris, jį patvirtinus, taps kolektyvinės sutarties dalimi.

Seminaro ekspertai – Algirdas Rauka – LPSK narės, Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas ir Inga Ruginienė – federacijos pirmininko pavaduotoja, priminė kai kurias nuostatas ir principus, kuriuos būtina prisiminti ir jais vadovautis. Derybininkai, gal tiksliau, besiderančios pusės, negali iš anksto nusiteikti priešiška. Jų tikslas – tartis ir susitarti sprendžiant iškilusias problemas, todėl ypatingai svarbi įgyta derybininkų kompetencija.

Derantis būtina siekti darbuotojų ir darbdavių interesų pusiausvyros, siekiant susitarti deryboje. Nuolaidų gali pareikalauti ir kita pusė, nes būtina atsižvelgti į įmonės ekonomines galimybes ir darbuotojų darbo teisių garantijas.

Tartis ir susitarti – labai svarbu, bet tai nėra paprasta, kadangi dažnai atvejais, kai darbuotojų ir darbdavių tikslai ir norai – skirtingi, o reikia rasti bendrą ir visiems priimtina sprendimą.

Pvz.: darbuotojai nori gerų atlyginimų ir darbo sąlygų, pagarbos ir deramo jų darbo vertinimo, galimybės tobulinti kvalifikaciją, geriau organizuoto darbo, o darbdaviai – pelno, kokybiško ir kvalifikuoto darbo, darbuotojų lojalumo ir paklusnumo...

Nepaisant visų derybų subtilybių ir sunkumų, geresnio kelio sprendžiant iškilusias problemas ar klausimus – nėra, tačiau tam reikalingos žinios, todėl džiaugiamės galėdami dalyvauti šiame projekte, nes kartu su dalyvaujančiais ekspertais ieškome ir randame

atsakymus į mums rūpimus klausimus.

Kauno regiono centro ir Kauno miškų urėdijos profesinės sąjungos pirmininkas Ramūnas Narbutas taip pat informavo apie įvykusį seminarą: „Seminarą vedė Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas Algirdas Rauka, ir pirmininko pavaduotoja Inga Ruginienė. Seminare dalyvavo svečiai: Urėdų tarybos pirmininkas – Dubravos eksperimentinės mokomosios miškų urėdijos miškų urėdas Kęstutis Šakūnas ir Dubravos eksperimentinės mokomosios miškų urėdijos darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas Evaldas Vitkevičius, VĮ Kauno miškų urėdijos administracijos atstovai ir Kauno miškų urėdijos profesinės sąjungos komiteto atstovai.

Išklause teorinę dalį, seminario dalyviai ėmėsi praktinių užduočių: išnagrinėję Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos parengtą pavyzdinį urėdijos darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašą ir taikydami kolektyvinių derybų metodiką bei teorines žinias, parengė VĮ Kauno miškų urėdijos darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašą.

Sausio 25 dieną šis aprašas pateiktas VĮ Kauno miškų urėdijos valdybai tvirtinti.“

Kolektyvinių sutarčių rengimas ir pasirašymas – pagrindinė projekto veikla, tačiau ne mažiau svarbu steigti darbuotojų saugos ir sveikatos komitetus bei efektyvinti jų atliekamą darbą. Projekto iniciatorių nuomone, šie komitetai prisidės prie darbo sąlygų gerinimo, nelaimingų atsitikimų skaičiaus mažinimo. Projekto veiklos glaudžiai susijusios su kasdieniu profesinių sąjungų darbu.

Netrukus prasidės projekte numatyti darbuotojų saugos ir sveikatos komitetų narių seminarai temomis: profesinės rizikos vertinimas ir prevencija, nelaimingi atsitikimai darbe ir socialinės ekonominės pasekmės, Lietuvos situacijos palyginimas su situacija Europos Sąjungoje, darbuotojų saugos ir sveikatos politikos įgyvendinimo ypatumai. Socialiniai partneriai bus motyvuojami darbuotojų saugos ir sveikatos klausimus įtraukti į kolektyvines sutartis. Bet kurio lygmens kolektyvinė sutartis atspindi suderintus darbuotojų ir darbdavių interesus, tai neribota galimybė siekiant bendrą interesų suderinimo ir pusiausvyros įmonėje bei tiesioginė galimybė darbuotojui prisidėti prie įmonės valdymo.

Socialinis dialogas ir toliau bus pagrindinis būdas derinant partnerių interesus ir ieškant labiausiai priimtinių problemų sprendimo formų. Puoselėjant teisėtus savitarpio interesus, socialinė partnerystė grindžiama šalių lygiateisiškumu, geranoriškumu ir pagarbos principais.

Kviečiame įmones ir organizacijas, kurios norėtų pradėti kolektyvines derybas ir parengti savo atstovus tinkamai derėtis dėl kolektyvinių sutarčių pasirašymo, saugos ir sveikatos komitetų steigimo, prisidėti prie projekte dalyvaujančių organizacijų būrio.

Projekto vadovė **Danutė Šlionskienė**
kontaktinis tel. nr.: 8 5 2496931

2013 m. sausio pradžioje surengti du Socialinės partnerystės mokymų seminarai Mažeikiuose.

Taikant kolektyvinių derybų metodiką ir teorines žinias parengtas VĮ Kauno miškų urėdijos darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašas.

2013 m. sausio 28 d. Socialinės partnerystės seminaras surengtas Vilniaus miesto energijos darbuotojams ir darbdaviams.

2013 m. sausio 30 d. socialiniai partneriai suderino pozicijas diskutuodami prie apskritojo stalo Ukmergėje.

2013 m. sausio 31 d. Vilniuje surengtas Socialinės partnerystės seminaras LPSK atstovams, kurio metu akcentuotos Europos socialinio dialogo patirtys.

ISSN 1648-4703

„Lietuvos profsąjungos“

Leidžia VšĮ Lietuvos profesinių sąjungų leidykla

Įmonės kodas 125874040

J.Basanavičiaus g. 29A, Vilnius LT-03109

Redakcija:

J.Jasinskio g. 9-213, Vilnius LT-01111, Lietuva

Tel. + 370 5 2496921, faks.+ 370 5 2498078

El.p. lpsk@lpsk.lt; www.lpsk.lt

Redakcinė komisija:

Juozas Neverauskas, Rūta Osipavičiūtė,

Irena Petraitienė, Aleksandras Posochovas,

Algirdas Rauka, Diana Vipartienė.

Laikraščio administratore - Janina Matuizienė

Tel. +370 5 2496921, el.p. janina.matuiziene@lpsk.lt

Aktualijos - Kristina Rozenbergaitė

Tel. +370 5 2496931, el.p. kristina@lpsk.lt

Jaunimo ir užsienio aktualijos - Goda Neverauskaitė

Tel. +370 682 22699, el.p. youth@lpsk.lt

Teisės aktualijos - Jolanta Cinaitienė

Tel.: +370 5 2604224, +370 677 94588

El.p. jolanta@lpsk.lt

Dizainerė - Eglė Juciėnė, el.p. egle.juciene@gmail.com

Prenumerata

Prenumeratos kainos: metams - 54 litai;

pusmečiui - 27 litai; trims mėnesiams - 13,5 lito.

Tel. +370 5 2496921, el.p. lpsk@lpsk.lt

A/S AB SEB banke LT77 7044 060007757839

Reklama

Tel. +370 5 2496921

El.p. janina.matuiziene@lpsk.lt